

Remissvar

Stockholm 2022-02-04

Till: s.remissvaregeringskansliet.se med kopia: s.fs@regeringskansliet.se

Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur

Dnr: S2021/06163

Läkemedelsindustriföreningen (Lif) har genom remiss den 3 november 2021 beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

Lifs medlemmar är forskande läkemedelsföretag vilka tillhandahåller de läkemedel som är den enskilt vanligaste sjukvårdsinsatsen. Genom innovation bidrar företagen till hälso- och sjukvårdens utveckling mot precisionsmedicin, högspecialiserad vård och en god och nära vård. Läkemedelsföretagen eftersträvar ett nära partnerskap i arbetet mot ett svenskt hälso- och sjukvårdssystem i världsklass.

Utredningen visar på att det saknas en nationell överblick över vilka investeringar i vårdinfrastruktur som görs och hur de bidrar till att nå hälso- och sjukvårdens mål. Vidare påpekas att bristande samordning bidrar till att hälso- och sjukvårdens stora behov av omställning inte tillgodoses och att realisering av potentiellt omfattande vinster vad gäller resursanvändning och effektivisering uteblir.

Utredningen framhåller att investeringar som genomförs i regionerna måste svara mot den nationella utvecklingen av hälso- och sjukvården och bidra till ökad ändamålsenlighet och samhällsekonomisk effektivitet också för att säkerställa långsiktigt hållbar utveckling av beredskap, kompetensförsörjning, forskning, utbildning samt digital kommunikation. Det nationella perspektivet är av stor betydelse för läkemedelsföretagens verksamhet i Sverige. Läkemedelsföretagen är globala verksamheter som behöver tydliga nationella ingångar för så väl forskning som införande och uppföljning av nya läkemedel.

Utredningen lämnar fyra förslag för ökad helhetssyn, ökad effektivitet genom gemensamma definitioner och standarder, systematisk erfarenhetsuppbyggnad samt stärkt kunskapsuppbyggnad. Förslagen syftar till att säkerställa att nationella intressen beaktas i beslut om investeringar i vårdinfrastruktur. Utredningen föreslår en lag om riksintressen på hälso- och sjukvårdsområdet som adresserar behovet av samordning av vårdinfrastruktur. Utredningens förslag för in ett nytt perspektiv i diskussionen som förhoppningsvis kan bidra till framåtriktad dialog.

Remissvar

Lif välkomnar utredningens breda ambition, liksom utredningens systemperspektiv med fokus på hela vårdinfrastrukturen. Det är nödvändigt att i allt förändringsarbete se till helheten. Av särskild betydelse för Lifs medlemmar är:

- den samtidiga men parallella utvecklingen mot och införandet av precisionsmedicin, högspecialiserad vård och god och nära vård,
- kommande och alltmer avancerade och komplexa medicinska och medicintekniska produkter, samt
- den allt snabbare och mer omfattande digitaliseringen och behovet av att kunna använda och analysera hälsodata.

Synpunkter

Patientperspektivet

Lif välkomnar att utredningen tar sin utgångspunkt i patienternas behov och perspektiv. En grundförutsättning för en personcentrerad vård i ett jämlikt, effektivt och hållbart hälso- och sjukvårdssystem är att kunniga och kompetenta patienter och patientrepresentanter involveras på ett systematiskt sätt. Detta kräver långsiktig och oberoende finansiering av patient- och brukarrepresentanter på både individuell- och organisationsnivå samt formaliserade strukturer som stärker patienternas inflytande. Regionernas och kommunernas infrastrukturer för patientinflytande ingår inte i utredningens uppdrag. Lif vill därför ta tillfället i akt att framhålla vikten av att även sådan infrastruktur adresseras genom att hänvisa till den kartläggning av patientråd i Sverige som nyligen genomförts inom ramen för regeringens samverkansprogram för Hälsa och life science. Rapporten med rekommendationer finns här: [Patientens röst om patientråd \(vinnova.se\)](#)

Life Science perspektivet

Samverkan

I regeringens nationella strategi för life science konstateras att bred samverkan är nödvändigt för att Sverige ska kunna vara en globalt konkurrenskraftig life science-nation. Samverkan framhålls som särskilt viktig i förhållande till det regionala ansvaret att planera och genomföra hälso- och sjukvård, samt samordna och facilitera regional utveckling. Samverkan ses som en svensk styrka. Samtidigt visar Statskontorets uppföljning av arbetet kring Vision e-hälsa 2025 att det finns många praktiska utmaningar att adressera för göra samverkan mellan staten och regionerna mer effektiv.

Lif delar utredningens bedömning att en nationellt sammanhållen vårdinfrastruktur är en förutsättning för ett hållbart och resurseffektivt hälso- och sjukvårdssystem. Lif instämmer i utredningens slutsats att de satsningar som regionerna och kommunerna gör i egenskap av huvudmän för hälso- och sjukvården behöver samordnas i större

Remissvar

utsträckning för att målen om en god hälsa och jämlik vård för hela befolkningen ska kunna uppfyllas framgent och givet samhällsutvecklingen. Samverkan kräver tid, resurser och långsiktighet. Utredningen föreslår att det i hälso- och sjukvårdslagen ska införas en bestämmelse om att regioner ska samverka med andra regioner i frågor om planering och utveckling av vårdens lokaler. Lif ser att det är angeläget att på liknande sätt skapa tydliga samverkansformer för de övriga delarna av vårdinfrastrukturen.

Digitalisering

Utredningen konstaterar att digitaliseringen är en central del av vårdinfrastrukturen och påpekar att dagens fragmentiserade struktur och brist på gemensamma standarder skapar hinder både för effektiv vård och för vårdens utveckling. Lif vill understryka angelägenheten i att adressera dessa brister för att realisera de möjligheter som utvecklingen för med sig. En modern digital infrastruktur behöver vara tillgänglig för hälso- och sjukvårdssystemets samtliga aktörers och möta nuvarande och framtida behov, vad gäller vård och verksamhetsutveckling såväl som forskning, innovation och uppföljning.

Hälsodata

Utredningen poängterar potentialen i behandling av stora mängder hälsodata och sammanhållna journaler för så väl bättre, säkrare och mer individanpassad vård som metodutveckling och kvalitetssäkring. Tillgängliggörande av hälso- och vårddata för forskning och innovation är också ett av åtta prioriterade områden i Regeringens Life Science-strategi. I dokumentet "Åtgärder för att förbättra tillgången till och användningen av hälsodata" har Lif sammanställt förslag på insatser som behövs för att få en hälso- och sjukvård där kvalitetsuppföljning, verksamhetsutveckling och klinisk forskning blir en integrerad del av den dagliga verksamheten. Som del av vårt remissvar hänvisas till denna handlingsplan: [atgarder-for-att-forbatta-tillgangen-till-och-anvandningen-av-halsodata-191028.pdf](https://www.lif.se/globalassets/pdf/lif-atgarder-for-att-forbatta-tillgangen-till-och-anvandningen-av-halsodata-191028.pdf) ([lif.se](https://www.lif.se))

Forskningsinfrastruktur

Lif har länge efterfrågat långsiktighet och en mer ändamålsenlig organisationsform för de infrastrukturer som har såväl regionerna som staten - via universiteten - som huvudmän. Exempel på betydelsefulla sådana hälso- och sjukvårdsnära infrastrukturer är satsningarna Biobank Sverige, Genomic Medicine Sweden, Nationella kvalitetsregister, Kliniska Studier Sverige och ATMP-centrum. Infrastrukturer som dessa bör också ses som en nationell angelägenhet. Förslagen i betänkandet *Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65)* omfattade inga förslag rörande dessa infrastrukturer. Det bör därför övervägas att inkludera sådana hälso- och sjukvårdsnära forskningsinfrastrukturer i den fortsatta beredningen av förslaget om riksintresse. Som del av vårt remissvar hänvisas i denna fråga till tidigare lämnat remissvar <https://www.lif.se/globalassets/pdf/lif-remissvar-starkt-fokus-pa-framtidens-forskningsinfrastrukturer.pdf> samt till Lifs hand-

Remissvar

lingsplan för kliniska prövningar <https://www.lif.se/globalassets/pdf/rapporter-interna/handlingsplan-fler-ftginit-klin-lkmprovn-20210518.pdf> .

Lif bidrar gärna i den fortsatta beredningen av förslagen på önskvärt vis.

Med vänliga hälsningar

Anders Blanck
Generalsekreterare